

Prínos dobrej správy a riadenia pre spoločnosti

Autor článku je bývalý sudca Najvyššieho súdu Juhoafrickej republiky a autor tzv. 1. a 2. Kingovej správy o Corporate Governance v Juhoafrickej republike, ktoré sú všeobecne uznávané ako benchmark rozvoja v tejto oblasti. Člen Rady poradcov Stredoeurópskej asociácie správy a riadenia spoločností.

Prospešnosť dobrej správy a riadenia pre spoločnosť je už všeobecne známa. Dobrá správa a riadenie umožňuje spoločnosti získať, v súčasnom svete vzácny, lacnejší kapitál. V prípade, že sa transparentne riadená spoločnosť ocitne v recesii, môže sa za podpory akcionárov pokúsiť o svoj opätovný rast a ďalej pokračovať v podnikaní. Ak predstavenstvo spoločnosti urobí nesprávne podnikateľské rozhodnutie, čo sa pri neurčitosti budúcich udalostí môže ľahko stať, akcionári túto skutočnosť nebudú považovať za škandál, ale za dôsledok zvýšeného rizika spojeného s investovaním do akcií, a v konečnom dôsledku tým povest' spoločnosti neutrpí.

Hoci existujú dôkazy, ktoré tieto prínosy potvrdzujú, naďalej tu zostáva otázka, aká je dobrá správa a riadenie spoločností? Praktizujú dobrú správu a riadenie spoločnosti, ktoré rigorózne nasledujú ustanovenia kódexu platného v krajine, kde sú registrované?

Kvantitatívna aplikácia kódexu sa v niektorých prípadoch ukázala ako nesprávna aktivita. Niektoré spoločnosti, aby mohli deklarovať, že dodržiavajú pri svojej činnosti kódex správy a riadenia spoločnosti, jednoducho vymenovali referentov pre dodržiavanie ustanovení kódexu. Tento referent podáva predstavenstvu správy o dodržiavaní princípov kódexu. Potvrdzuje sa tým bezmyšlienkovitý prístup predstavenstva k riadeniu spoločnosti.

V konečnom dôsledku je finálnym „referentom“ pre dodržiavanie kódexu sám trh. Preto v niektorých jurisdikciách zvolili metódu „dodržiavania alebo vysvetľovania“ pri správe a riadení spoločnosti, a nie „dodržiavania alebo iného postupu“. V režime „dodržiavania alebo vysvetľovania“ sú členovia správnych orgánov povinní používať vlastný úsudok pri výbere ustanovení kódexu, ktoré sú najvhodnejšie pre ich spoločnosť. Ak sú presvedčení, že nesúlad s niektorým ustanovením kódexu je v záujme spoločnosti, a vedia to vysvetliť, skutočná skúška bude v tom, či trh toto vysvetlenie prijme, alebo či akcionári zo spoločnosti odídu. Ak budú investori a iní účastníci trhu naďalej spoločnosť podporovať, otázka je zodpovedaná.

Pri vypracovávaní strategických a obchodných zámerov sa predstavenstvo musí zaoberať neistými udalosťami, ktoré môžu v budúcnosti nastať. Nedajú sa vypočítať a nikto z nás nie je prorokom. Správa a riadenie spoločnosti je proces, umožňujúci okrem iného nezúčastneným potencionálnym investorom získať informácie, či je spoločnosť dobre spravovaná a riadená. Neznamená to však, že ak bol dosiahnutý čisto kvantitatívny súlad s ustanoveniami kódexu, je spoločnosť dobre spravovaná a riadená. Pozrite sa na Enron – aj s celou jeho veľkolepou správou a riadením – a predsa bola nefunkčná.

Pre dobrú správu a riadenie je kľúčové, aby členovia správnych orgánov správne usúdili, aká správa a riadenie je v najlepšom záujme podnikania spoločnosti. Samozrejme, že v správe a riadení spoločností existuje niekoľko základných predpokladov, akými sú menovanie nezávislých členov správnych orgánov a kontrolných výborov, ale okrem týchto základných princípov by nič nemalo byť považované za nemenný zákon. Treba sa len zamyslieť nad tým, čo najlepšie vyhovuje záujmom spoločnosti.

Napokon, dôležité je, ako zhodnotí kvalitu správy a riadenia spoločnosti konečný „referent“ pre dodržiavanie, t.j. trh.

autor: Mervyn E. King S.C., Profit, 21.3.2005